

Jurcău, Nicolae (Ed.)
 Brihan, Angela; Jurcău, Ioana; Moldovan, Ramona; Trif, Gheorghe F. (2003)
Psihologie inginerescă
 Cluj-Napoca, U.T. Press

Lucrarea *Psihologie inginerescă*, este la a doua ediție, de prima despărțind-o două decenii. Firește, informația acumulată în domeniu a sporit considerabil, perioada fiind marcată de trecerea la ceea ce s-a numit ergonomia clasică la una modernă. Deci, o primă constatare pe care o face cercetătorul este că elementul clasic s-a păstrat, studiile întreprinse la timpul respectiv au rămas actuale, dar domeniul psihologiei ingineresti și-a schimbat mult din aria de preocupări în sensul adăugării de noi și noi informații, pe măsură ce progresul științifico-tehnic a făcut pași semnificativi. Astfel, ediția actuală a lucrării a adăugat o serie de capitole noi, cum ar fi Dezvoltarea interacțiunii om-calculator, Stresul ocupațional și Comunicarea. Remarcăm, de asemenea, și faptul că actuala lucrare și-a lărgit considerabil documentația bibliografică.

Capitolul introductiv ne prezintă domeniul psihologiei ingineresti, autorul reușind să ofere cititorului o imagine detaliată legată de domeniul acoperit de această disciplină sau ramură a psihologiei, evoluția ei în timp (cadrul istoric este chiar foarte bine acoperit) și personalitățile care au contribuit la dezvoltarea sa. Consemnări importante sunt efectuate în legătură cu contribuțiile psihologilor români la această disciplină (Fl. Ștefănescu-Goangă, V. Angheliescu, C. Botez, M. Mamali, Gh. Iosif ș.a.). Capitolul care tratează problema sistemului om-mașină-mediul, este tratat cu mult discernământ, el îmbină ideile primare cu privire la teoria sistemelor cu cele contemporane. Este discutată tema specificațiilor sistemului, dar sunt oferite și informații utile legate de proiectarea sistemelor om-mașină-mediul. Prin paragraful dedicat inteligenței artificiale, autorul ne apropie de problematica destul de complexă a ergonomiei cognitive. Poate o amplificare a domeniului ergonomiei cognitive ar fi fost o completare fericită.

Prin Analiza sistemului om-mașină-mediul, se pătrunde în tehnicile de analiză a muncii specifice ergonomiei. Sunt oferite date utile, cu un mare grad de detaliere, necesare

oricărei persoane interesate de investigații ergonomice. Prezentării informației în sistem și dispozitivelor de comandă li s-a acordat un spațiu destul de mare, lucru care este benefic pentru cercetătorul ergonom. Informațiile sunt utile mai ales proiectanților, dar o abordare din punctul de vedere al mecanismelor de percepere a informațiilor, a reprezentărilor secvențelor de operare etc. cu alte cuvinte a demersului experimental-psihologic care ghidează cercetătorul în activitatea de proiectare a panourilor de comandă sau dispozitivelor de comandă, ar fi adus un plus de informație cititorului în sensul că acesta ar fi reușit să sesizeze diferența dintre "intuiție" și "cercetare". Prin capitolul care dezvoltă problema interacțiunii om-calculator se obțin unele informații din domeniul proiectării interfețelor om-calculator. Este un capitol binevenit, metodele/instrumentele prezentate, deși limitate ca număr, sunt consistente și pot servi ca punct de plecare pentru orice proiectant de interfațe cu calculatorul. Un capitol necesar, deși ancorat în clasicitate, este cel de antropometrie. La fel putem spune și despre capitolul dedicat ambianței muncii: iluminatul, culorile, zgomotul și vibrațiile, ambianța psihosocială a muncii.

Lucrarea include și un capitol despre stresul ocupațional, problemă de actualitate care are numeroase relații cu proiectarea ergonomică a mediului muncii; se știe că printre stresori se numără încărcarea muncii, mediul fizic al muncii etc. Autorii acestui capitol prezintă stresul ca o problemă generală, mai puțin ca una care este inclusă în viața profesională. Stresul este văzut preponderent dintr-un unghi de vedere medical și mai puțin profesional. Chiar și metodele de management al stresului sunt cele medicale și mai puțin acelea care țin de managementul companiei. Un capitol bine realizat este acela al disfuncționalității sistemului om-mașină-mediul. Aici, autorul vine cu date precise, concrete, cu studii legate de investigarea și combaterea oboselii și plictiselii la locul de muncă. Completarea privind accidentele de muncă și

prevenirea lor este, de asemenea, un paragraf bine realizat.

Cartea se încheie cu un capitol legat de problema comunicării în organizații, aspect important, cu implicații ergonomice reale. Cititorului i se oferă o imagine generală care aparține mai mult unui manual de psihologie pentru un curs introductiv. Practic, lipsește tocmai problema comunicării la nivel organizațional, comunicare om-om, grup-grup, om-mașină etc., mijloacele de comunicare, distorsionarea acesteia, limbaje de comunicare ș.a.m.d. Deși bănuim că autorul utilizează o bibliografie minimă necesară procesului redactării, aceasta lipsește în totalitate.

Psihologia inginerească rămâne în mintea cititorului ca o carte de referință, ancorată în realitatea organizațională. Consultarea ei este de o deosebită utilitate, atât pentru psihologii care operează la nivel organizațional, dar și pentru ingineri. Scrisă într-un stil clar dar științific, lucrarea reprezintă un ghid util pentru cei interesați de domeniul vast al psihologiei inginerești.

Horia D. Pitariu